

Téma čísla

SPOLEČNOST S RUČENÍM OMEZENÝM

Současná právní úprava společnosti s ručením omezeným („SRO“) bude s účinností od 1. ledna 2014 zcela zrušena a nahrazena úpravou podle zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech („zákon o obchodních korporacích“). Ta přinese společníkům SRO větší míru volnosti při úpravě jejich vzájemných vztahů a prolomí některá omezení v současnosti vyplývající z obchodního zákoníku.

Flexibilita v právech a povinnostech společníků SRO

Obchodní podíly (podle nové terminologie pouze „podíly“) jednotlivých společníků v rámci určité SRO mohou být dle nové právní úpravy různého druhu. To znamená, že s podíly jednotlivých společníků mohou být spojena odlišná práva a povinnosti. Podíly bude možno rozlišovat například podle toho, zda s nimi je, či není spojena příplatková povinnost, nebo v jakém rozsahu zakládají nárok na podíl na zisku. Na rozdíl od dosavadní právní úpravy budou společníci oprávněni vlastnit více než jeden podíl, ať už stejného či různého druhu.

Podíl v SRO vydaný jako listinný cenný papír

Podíl bude možno transformovat do formy cenného papíru nazvaného „kmenový list“, pokud tak určí společenská smlouva. Kmenový list bude možné vydat pouze k podílu, jehož převoditelnost není omezena ani podmíněna. Podíly, k nimž se budou vázat kmenové listy, budou převoditelné snazší cestou nežli běžné podíly. K převodu postačí rubopis a předání kmenového listu nabyvateli; písemná smlouva o převodu podílu či kmenového listu nebude vyžadována. Držení podílu ve formě kmenového listu současně poskytne anonymitu jeho vlastníku. Do seznamu společníků nebudou totiž povinně zapisovány údaje identifikující vlastníka podílu, k němuž se kmenový list vztahuje, ale pouze údaj, že podíl je vydán ve formě kmenového listu.

Zrušení požadavku na základní kapitál

Jednou z nejviditelnějších novinek v právní úpravě SRO je zrušení minimální výše základního kapitálu SRO (dnes 200.000 Kč) a snížení minimální výše vkladu společníka na 1 Kč (dnes 20.000 Kč). Nová právní úprava tak reaguje na skutečnost, že základní kapitál ve své dosavadní podobě nemá reálnou vypovídající hodnotu o finanční síle společnosti, ani prakticky neposkytuje věřitelům záruku splnění jejich pohledávek v rozsahu základního kapitálu.

Nová úprava odměňování jednatelů

Nová právní úprava se podstatně dotýká i problematiky odměňování jednatelů a smluv o výkonu funkce. Na rozdíl od současné úpravy bude platit, že pokud není v písemné smlouvě schválené valnou hromadou uvedeno jinak, vykonává jednatel svou funkci

bez nároku na odměnu. Doposud byl bezúplatný výkon funkce možný pouze na základě výslovné dohody o bezúplatném výkonu funkce. Smlouva o výkonu funkce musí upravit všechny složky odměny jednatelů (včetně bonusů a odměn, plateb penzijního či jiného pojištění atp.). V opačném případě lze takové plnění jednateli poskytnout pouze se souhlasem valné hromady a po vyjádření dozorčí rady, pokud byla zřízena. Dosavadní smlouvy o výkonu funkce je třeba přizpůsobit uvedené nové právní úpravě nejpozději do 30. června 2014, jinak se výkon funkce jednatelů automaticky stane bezplatným.

Jednatelům právnická osoba

Jednatel (nebo i členem dozorčí rady) může být nově i právnická osoba. Právnická osoba bude v takovém případě v příslušném orgánu zastoupena jí určenou fyzickou osobou. Fyzická osoba zastupující v příslušném orgánu právnickou osobu, která je jeho členem, je povinna jednat s péčí řádného hospodáře, jako by byla přímo členem příslušného orgánu. Pokud zástupce právnické osoby coby jednatel (člen dozorčí rady) způsobí porušením povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře společnosti újmu, jsou k náhradě takové újmy společně a nerozdílně povinni právnická osoba i její zástupce.

Kumulativní hlasování

Zákon o obchodních korporacích zavádí možnost tzv. kumulativního hlasování na valné hromadě, pomocí kterého lze za určitých okolností zajistit menšinovým společníkům možnost prosadit svého zástupce do funkce jednatelů společnosti (dozorčí rady, byla-li zřízena). Takto zvolený jednatel bude (s výjimkou závažného porušení povinností) odvolatelný pouze se souhlasem většiny společníků, kteří hlasovali pro jeho zvolení. Možnost kumulativního hlasování, pokud má být připuštěna, je třeba výslovně upravit ve společenské smlouvě.

Zrušení nepraktických omezení

Podle stávajícího obchodního zákoníku je zakázáno tzv. řetězení jednočlenných SRO. Tento zákaz, který se v praxi ukázal jako neadekvátní komplikace pro koncernové struktury, je důsledkem příliš konzervativní implementace evropské směrnice. Podle nové právní úpravy již nebude řetězení jednočlenných SRO nic bránit. Stejně tak se opouští dosavadní pravidlo, že jedna fyzická osoba nemůže být jediným společníkem více než tří SRO současně.

Konec nesmyslných posudků

I na SRO v současné době dopadá ustanovení § 196a obchodního zákoníku o omezeních pro transakce mezi spřízněnými osobami. Toto ustanovení mimo jiné požaduje provádět veškeré převody majetku mezi vzájemně spřízněnými osobami o hodnotě přesahující 10 % základního kapitálu kterékoliv na transakci zúčastněné společnosti za cenu stanovenou znalcem jmenovaným soudem. Zákon o obchodních korporacích přijal zredukovanou verzi tohoto pravidla, a to pouze pro akciové společnosti. Na SRO se tato omezení nadále vztahovat vůbec nebudou.

Další významné změny

Shora uvedené shrnutí ilustruje v základních rysech vybrané novinky v právní úpravě SRO. Dále bychom Vás rádi podrobněji seznámili s některými shora uvedenými oblastmi úpravy, které vnímáme jako obzvláště důležité, praktické či průlomové:

Nutnost přizpůsobení vnitřních poměrů SRO zákonu o obchodních korporacích

Všechna ujednání společenských smluv existujících SRO, která jsou v rozporu s takovými ustanoveními zákona o obchodních korporacích, od nichž se nelze odchýlit (takzvaná kogentní ustanovení), pozbývají dnem 1. ledna 2014 platnosti. Současně se stanoví vyvratitelná domněnka, že obsahem společenských smluv jsou i všechna dosavadní ustanovení obchodního zákoníku upravující práva a povinnosti společníků, pokud nejsou ve společenské smlouvě vyloučena či pokud nejsou v rozporu s kogentními ustanoveními zákona o obchodních korporacích. Společnosti se mohou do konce roku 2015 podřídit zákonu o obchodních korporacích jako celku a vyloučit tak zcela aplikaci obchodního zákoníku. Z uvedeného lze pro praxi vyvodit dvojí doporučení pro každou existující SRO:

- prověřit, zda společenská smlouva není v některých ohledech v rozporu s kogentními ustanoveními zákona o obchodních korporacích, a případně provést nezbytné úpravy. Společenskou smlouvu je třeba upravit a založit do sbírky listin obchodního rejstříku nejpozději do 30. června 2014; v opačném případě se společnost vystavuje riziku svého zrušení rozhodnutím soudu; a/nebo
- vypracovat kompletně nové znění společenské smlouvy odpovídající zákonu o obchodních korporacích.

V rámci nového znění společenské smlouvy bude dle našeho názoru pro většinu společností vhodné zcela podřídit společenskou smlouvu úpravě zákona o obchodních korporacích. Tím se zamezí matoucímu prolínání staré a nové právní úpravy a z toho vyplývající značné míře právní nejistoty pro společníky i jednatele. Nicméně tuto otázku je třeba hodnotit individuálně ve vztahu ke každé jednotlivé SRO a potřebám jejích společníků.

Příležitost pro zjednodušení koncernových struktur

Od 1. ledna 2014 se ruší požadavek na minimální výši základního kapitálu SRO ve výši 200.000 Kč. Po 1. lednu 2014 bude tedy možné snížit základní kapitál SRO na částku odpovídající násobku 1 Kč (minimální výše vkladu) a počtu společníků příslušné SRO.

U společností nově vznikajících po 1. lednu 2014 bude zřejmě hodnota základního kapitálu v uvedené minimální výši častým jevem. S ohledem na zrušení zákazu, aby tatáž fyzická osoba byla jediným společníkem ve více společnostech s ručením omezeným, si bude každý moci snadno a levně založit SRO pro každý segment svého podnikání.

Lze předpokládat, že řada podnikajících fyzických osob využije této nové úpravy a „převede“ své podnikání na nově založenou SRO s nízkým základním kapitálem, čímž dosáhne mimo jiné transparentního oddělení osobního majetku a závazků od majetku a závazků souvisejících s podnikáním. Podnikající fyzická osoba odpovídá za závazky z podnikání celým svým majetkem na rozdíl od společníka SRO, který odpovídá pouze v rozsahu nesplacené části vkladů všech společníků (po 1. lednu 2014 např. jen ve výši 1 Kč).

V souvislosti se změnami účinnými od 1. ledna 2014 lze rovněž zvážit a provést zjednodušení koncernových struktur. Takové zjednodušení může spočívat ve změně akciových společností na SRO (v případech, kde nejsou dány specifické důvody pro zachování formy akciové společnosti), čemuž také napomáhá zrušení zákazu řetězení jednočlenných SRO nebo zrušení požadavku na vyhotovování znaleckých posudků podle §196a obchodního zákoníku.

Souběh pracovního poměru a funkce jednatele

Až do konce roku 2011 soudy konstantně judikovaly, že pracovní smlouva zaměstnance, který je současně jednatelem SRO, je neplatná, jestliže tento zaměstnanec měl podle pracovní smlouvy vykonávat práci, která současně tvoří náplň funkce jednatele. Tento postoj soudů byl v příkrém rozporu s rozšířenou praxí, což nakonec vedlo k novelizaci obchodního zákoníku, která od 1. ledna 2012 takové souběhy výslovně umožnila.

Zákon o obchodních korporacích souběh funkce jednatele a pracovního poměru výslovně nezakazuje ani nepovoluje. Tím bohužel nový zákon v této otázce opět obnovuje právní nejistotu. Na jednu stranu lze argumentovat, že souběh pracovního poměru a funkce jednatele není zakázán a tudíž je povolen, což zřejmě odpovídá i úmyslu autorů nového zákona. Nelze však zcela vyloučit ani to, že soudy v této věci naváží na zažitou judikaturu z doby před rokem 2012 a pracovní smlouvy jednatelů, podle kterých mají jednatelé vykonávat práci tvořící současně náplň funkce jednatele, budou považovat za neplatné.

V zájmu opatrnosti tedy po 1. lednu 2014 doporučujeme jednatelům uzavírat na výkon funkce jednatele smlouvy o výkonu funkce podle zákona o obchodních korporacích a vyhnout se kombinaci s pracovněprávním poměrem.

Newsletter společnosti RANDA HAVEL LEGAL advokátní kancelář s.r.o. informuje obecně o vybraných legislativních změnách, judikatuře a právních problémech. Informace předkládané v newsletteru mají pouze informativní povahu a nepředstavují úplný přehled změn v legislativě, judikatuře či právní praxi. Do newsletteru jsou zařazovány informace, které naše advokátní kancelář vybírá dle vlastního uvážení s ohledem na zajímavost či praktickou využitelnost informací pro adresáty newsletteru. Aplikovatelnost v newsletteru publikovaných informací na specifické případy je závislá na konkrétních okolnostech. Tento newsletter nepředstavuje právní radu a RANDA HAVEL LEGAL advokátní kancelář s.r.o. neodpovídá za aplikaci závěrů či skutečností uvedených v newsletteru na jakýkoli právní případ.